

ВИКОНАВЧИЙ НАПИС НОТАРІУСА: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Серветник Анна Геннадіївна,

ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу,

Національна академія внутрішніх справ,

Україна, м. Київ

annaservetnik@ukr.net

Розкрито природу та основні доктринальні підходи, що характеризують поняття «виконавчий напис нотаріуса» як правову категорію. На основі виокремлення фундаментальних ознак цього поняття запропоновано авторський підхід до його визначення, який відображає багатогранність даної правової категорії.

Ключові слова: виконавчий напис нотаріуса; захист цивільних прав нотаріусом; безспірність; нотаріальний акт; виконавчий документ.

Постановка проблеми. У зобов'язальних правовідносинах непоодинокими є випадки, коли боржник ухиляється від виконання свого обов'язку, внаслідок чого кредитор змушений звертатися до судових органів або до третейського суду з вимогою про захист свого права та стягнення боргу. Разом з тим законодавство передбачає можливість такого стягнення і без звернення до суду. Відповідно до ст. 18 ЦК України нотаріус здійснює захист цивільних прав шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, встановлених законом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У доктрині нотаріального права та процесу питання вчинення виконавчого напису нотаріуса як способу захисту порушених цивільних прав розкрито в публікаціях таких учених, як В. В. Баранкова, Ю. В. Желіховська, Д. В. Журавльов, Р. А. Майданик, В. В. Комаров, Н. В. Сучкова, С. Я. Фурса та ін. Разом із тим, враховуючи популяризацію позасудових форм захисту порушених прав в останні роки, подальше дослідження проблем захисту цивільних прав нотаріусом шляхом

вчинення виконавчого напису вбачається доволі актуальним.

Метою статті є аналіз існуючих в юридичній науці підходів до розкриття правової природи виконавчого напису нотаріуса, виявлення його фундаментальних ознак і найбільш оптимального визначення як правової категорії.

Виклад основного матеріалу. Чинне законодавство не закріплює легального визначення поняття «виконавчий напис», ускладнюючи розуміння цієї правової категорії. У довідковій літературі поняття виконавчого напису нотаріуса визначається по-різному. Наприклад, під написом нотаріуса у словниках та енциклопедіях розуміється:

- видана нотаріусом та складена за встановленою формою письмова вимога про стягнення за оригінальним документом, що підтверджує невиконання зобов'язання конкретною особою;
- акт, вчинений нотаріусами, який є виконавчою формою рішення про стягнення грошових коштів або витребування майна від боржника;
- розпорядження нотаріуса про стягнення з боржника належної стягувачеві певної суми грошей або майна, вчинене на оригіналі боргового документа;
- вид виконавчого документа, який вчинений нотаріальною конторою на документах, які підтверджують вимогу про стягнення грошових сум або про передачу іншого майна;
- напис, що здійснюється нотаріусом на документах, що дає кредитору право здійснити засновану на документі вимогу до боржника без звернення з позовом до суду [1, с. 10–11].

Більшість науковців схиляється до тієї точки зору, що виконавчий напис нотаріуса – це розпорядження нотаріуса про стягнення з боржника належної стягувачеві певної грошової суми або витребування майна [2, с. 63; 3, с. 69; 4, с. 283; 5, с. 74]. Частково погоджуючись із таким підходом, відзначимо, що розгляд виконавчого напису лише як розпорядження нотаріусу не відображає повною мірою багатогранність правової природи цієї категорії.

Так, С. Я. Фурса пропонує розглядати поняття виконавчого напису під кутом зору його змісту, при цьому визначаючи, що матеріально-правовим змістом виконавчого напису є посвідчення факту невиконання умов договору однією зі сторін правочину, а процесуально-правовим – посвідчення такого безспірного факту, надання оригіналам документів, що встановлюють заборгованість, виконавчої сили [6, с. 335].

Подібне трактування також піддається критиці в юридичній літературі. Причинами цього є звуженість обсягу даного поняття. Адже виконавчий напис вчиняється не тільки на стягнення заборгованості за нотаріально посвідченими угодами, а й, наприклад, на стягнення заборгованості з військовослужбовців, звільнених із військової служби, військовозобов'язаних після закінчення зборів тощо, тобто коли відносини стягувача та боржника ґрунтуються не на договірних, а на інших підставах [7, с. 315].

Л. М. Баранова пропонує розглядати виконавчий напис як явище, що має подвійну правову природу: по-перше, це вид нотаріальної дії, а по-друге, – виконавчий документ. Такий підхід, на думку вченої, видається слушним і узгоджується з чинним законодавством [8, с. 209].

На відміну від попередньої точки зору В. С. Рєпін стверджує, що виконавчий напис являє собою вольовий акт нотаріуса, який направлений на відновлення порушених прав фізичних та юридичних осіб. Вчиняючи виконавчий напис, нотаріус, на думку вченого, тим самим підтверджує, що дії боржника є протиправними, оскільки в нотаріуса немає особистого апарата примусового виконання, тому, вчиняючи виконавчий напис, він зобов'язує прийняти міри до примусового виконання, стягнути заборгованість чи витребувати майно, яке належить боржнику [9, с. 59].

Т. І. Зайцева, визначаючи вказане поняття, підкреслює можливість примусового виконання вимог стягувача, що базується на виконавчому написі, який є розпорядженням нотаріуса про стягнення з боржника суми заборгованості, що має силу виконавчого документа [10, с. 15].

Доволі цікавою видається також інтерпретація виконавчого напису як

підтвердження нотаріальним органом наявності заборгованості (грошових сум чи майна) та розпорядження про примусове стягнення з боржника на користь кредитора цієї заборгованості [11, с. 36].

С. Я. Вавженчук, натомість, розглядає виконавчий напис в контексті способу захисту цивільного права, як своєрідний конгломерат правових заходів захисту, які містять у собі відповідні найпростіші прийоми й інструменти, тобто засоби захисту [12, с. 6].

Окрім вищенаведеного визначення, в юридичній літературі можна зустріти й інші нетипові підходи до трактування природи виконавчого напису. Так, Н. В. Сучкова розуміє виконавчий напис як структуровану інформацію достовірного походження, зафіксовану на офіційному юридично значущому документі з реквізитами, що дозволяє її ідентифікувати, тобто виходить насамперед з юридико-технічних ознак досліджуваного явища [1, с. 12].

Також науковцями висловлювалася точка зору, що виконавчий напис – це форма вирішення нотаріусом спору між сторонами (кредитором та боржником) [13, с. 15]. Останній підхід, на наш погляд, є не зовсім вірним, виходячи з того, що нотаріат є формою безспірної юрисдикції, де виключається розгляд будь-яких спорів про право взагалі.

На нашу думку, найбільш наближено до багатосторонньої характеристики досліджуваної категорії підійшли Н. В. Безсмертна та Ю. В. Желіховська. На їх думку, виконавчий напис – це підтвердження нотаріальним органом наявності заборгованості між боржником і стягувачем та розпорядження про примусове стягнення з боржника цієї заборгованості, вчинене на документах, які підтверджують безспірні зобов'язання останнього [14, с. 124; 15, с. 158].

Аналіз змісту різноманітних підходів до визначення поняття виконавчого напису нотаріусу дозволяє прийти до висновку, що розкриття правової природи цього явища та подальше формулювання поняття виконавчого напису, яке б відображало багатогранність досліджуваної категорії, є можливим, на наш погляд, виключно через ґрунтовний аналіз його фундаментальних ознак.

Передусім, такою ознакою виступає *безспірність вимог*, на підставі яких він вчиняється. Категорія «безспірності» посідає центральне місце в теорії нотаріальної діяльності, оскільки саме через неї відображається її характер. На відміну від суду, зазначав Д. М. Чечот, нотаріат захищає інтереси, пов'язані з установленням очевидних фактів і обставин [16, с. 14–15].

Надаючи характеристику безспірним правам, І. М. Череватенко запропонувала такі критерії безспірності:

- відсутність спору між заінтересованими особами;
- необхідність забезпечення державного контролю наявності визначених законом підстав набуття таких прав;
- наявність передбачених законом документів-доказів на підтвердження підстав вчинення нотаріальних дій [17, с. 198].

Відштовхуючись від такого підходу відзначимо, що з точки зору ознаки виконавчого напису, категорія безспірності передбачає таку якісну характеристику заявленої стягувачем вимоги, за якої в нотаріуса не викликає жодних сумнівів стосовно наявності заборгованості.

Безспірне стягнення заборгованості, писав А. Яременко, передбачає наявність таких правовідносин, які виключають можливість її оспорювання. Всі підстави, за якими стягнення заборгованості провадиться за виконавчими написами нотаріусів, мають об'єктивно безспірний характер [18, с. 48].

Відповідно, доведення безспірності вимоги досягається через подання стягувачем нотаріусу необхідного пакету документів, за результатами аналізу якого останній може однозначно впевнитись у відсутності будь-якого спору. Перелік таких документів затверджено на законодавчому рівні постановою Кабінету Міністрів України від 29 червня 1999 р. № 1172. Поряд із цим законодавство закріплює й низку гарантій стосовно забезпечення правильної кваліфікації нотаріусом заявленої вимоги як безспірної. Зокрема, згідно зі ст. 42 Закону України «Про нотаріат» вчинення нотаріальної дії може бути відкладено в разі необхідності витребування додаткових відомостей або документів від фізичних та юридичних осіб або надсилання документів на

експертизу, а також якщо відповідно до закону нотаріус повинен впевнитись у відсутності у заінтересованих осіб заперечень проти вчинення цієї дії.

В юридичній літературі зустрічається точка зору, що важливою передумовою безспірності вимоги є визнання боржником заборгованості, виражена у письмовій формі [19, с. 25], з чим однак доволі складно погодитись.

На нашу думку, суб'єктивне ставлення особи-боржника до виниклої заборгованості та висунутої стягувачем вимоги жодним чином не повинно впливати на прийняття нотаріусом рішення про вчинення виконавчого напису. Таке рішення має ґрунтуватись виключно на аналізі характеру правовідносин між сторонами, на документах, які підтверджують наявність заборгованості в боржника перед стягувачем та внутрішньому переконанні нотаріуса у її безспірності.

Як відмічав свого часу К. С. Юдельсон, в основу розмежування спірної і безспірної юрисдикції законодавство покладає не суб'єктивну (ставлення боржника до пред'явленої вимоги), а об'єктивну ознаку – чи справді заборгованість за своїм фактичним складом і характером правовідносин в принципі є спірною або безспірною. Саме виходячи з цього й розрізняється спірна й безспірна юрисдикція; спірна юрисдикція визначає коло судової підвідомчості, а безспірна – нотаріальну компетенцію, яка направлена на примушування до виконання зобов'язань [20, с. 297].

Цікавою є думка й інших учених, які відзначали, що видача виконавчого напису характеризується не безспірністю заявленої вимоги, а безспірністю встановленого порядку стягнення [13, с. 15], а поняття «спірної» заборгованості має відносний характер [21, с. 176–177]. Таким чином, заборгованість, заявлена до стягнення шляхом вчинення виконавчого напису, може кваліфікуватись нотаріусом як безспірна не тільки коли вона не оспорується боржником або іншими особами, а коли вона не може об'єктивно бути оспореною, виходячи зі змісту представлених стягувачем документів. Другою конститутивною ознакою виконавчого напису є те, що за своєю природою він є *нотаріальним актом*, яким фіксується процесуальний результат нотаріального провадження по

вчиненню виконавчого напису.

Відзначимо, що виконавчому напису властиві всі риси нотаріального акту-документу, як-то: постановлення від імені держави; письмове оформлення; прийняття уповноваженим на здійснення нотаріальних дій органом за результатами застосування норм матеріального та процесуального права; ухвалення виключно в рамках процедури нотаріального провадження зі вчинення виконавчого напису; автентичність тощо.

За своїм характером, в системі існуючих нотаріальних актів виконавчий напис є захисним нотаріальним актом, що спрямований на надання документам виконавчої сили. Враховуючи це, виконавчий напис від інших типів нотаріальних актів відмежовує така риса як розпорядчий характер.

Нотаріальний акт слід розглядати в якості одного з різновидів правомірних дій, з якими правова норма пов'язує настання юридичних наслідків в силу вольової спрямованості особи, що видає нотаріальний акт. У зв'язку з цим іншою ознакою виконавчого напису, яка впливає із попередньої, слід визнати вольовий характер його вчинення, що реалізується шляхом видачі нотаріусом розпорядження про стягнення заборгованості з боржника.

Як зазначає Р. А. Майданик, за своєю природою виконавчий напис є самостійним юридичним фактом, що відрізняється від правочину і є вольовою дією уповноваженою державою особи (нотаріуса) на вчинення акту публічно-правового характеру, адресованого іншим суб'єктам з метою виникнення зміни або припинення цивільних прав та обов'язків суб'єкта у відносинах з іншими суб'єктами [22, с. 97]. На думку В. С. Репіна, виконавчий напис є вольовим актом нотаріуса, спрямованим на відновлення порушених прав громадян та юридичних осіб. Здійснюючи виконавчий напис, нотаріус тим самим підтверджує, що дії боржника є незаконними [23, с. 21].

Таким чином, вчинення виконавчого напису є результатом безпосереднього волевиявлення посадової особи – нотаріуса щодо стягнення з боржника безспірної заборгованості, за результатами здійснення комплексу нотаріальних дій в рамках спеціального нотаріального провадження. Результат

такого волевиявлення набуває розпорядчого характеру.

Особливою ознакою виконавчого напису слід визнати подвійність його правової природи, яка полягає в тому, що виконавчий напис є не тільки нотаріальним актом, а й виконавчим документом.

Відповідна ознака виконавчого напису впливає не лише з теоретичних положень, а й зумовлена положеннями чинного законодавства. Зокрема, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження» виконавчий напис нотаріуса визначено як самостійний різновид виконавчого документа, поряд з виконавчим листом, судовим наказом, ухвалою суду, посвідченням комісії по трудовим спорам та ін.

Значення виконавчого документа, відмічає В. В. Ярков, полягає в тому, що він наче акумулює в собі всі попередню юрисдикційну правозастосовчу діяльність, закріплюючи в своєму змісті наказ і модель певної юридичної поведінки [24, с. 84].

Як відзначалось вище, безпосередньою метою вчинення виконавчого напису є надання документам виконавчої сили. Слід відзначити, що виконавчий напис нотаріуса, як виконавчий документ являє собою форму реалізації юрисдикційних повноважень нотаріусів, які санкціонують безспірне стягнення заборгованості. Надання документам виконавчої сили дозволяє використовувати їх в якості виконавчих документів, за якими можливе примусове виконання [25, с. 8].

При цьому важливим є те, що наділений виконавчою формулою, виконавчий напис не потребує додаткового підтвердження виконавчої сили через суд. Це істотно відрізняє виконавчий напис від судового рішення, оскільки звернення до виконання останнього потребує додаткової процедури отримання виконавчого документа – виконавчого листа.

Серед ознак, які характеризують природу виконавчого напису, окремо, на нашу думку, можна виділити спрощеність порядку його вчинення, у порівнянні, наприклад, з процедурою стягнення заборгованості у судовому порядку. В цьому контексті, говорячи про спрощеність, можна підкреслити такі риси

нотаріального провадження із вчинення виконавчого напису як:

- відсутність потреби у виклику та присутності боржника при вчиненні нотаріальної дії;
- виключно документарний характер провадження;
- вчинення виконавчого напису у день звернення стягувача із заявою про вчинення виконавчого напису;
- відсутність в більшості випадків необхідності дотримання чітких правил територіальної підсудності.
- значно менший, у порівнянні з судовим процесом, обсяг витрат на проведення процедури.

Висновки. Узагальнюючи всі існуючі в юридичній літературі підходи до визначення поняття виконавчого напису, спираючись на виявлені ознаки та відштовхуючись від положень чинного законодавства, спробуємо надати власне визначення виконавчого напису, яке б всебічно характеризувало правову природу досліджуваної нами правової категорії.

Виконавчий напис нотаріусу – це нотаріальний акт, що містить розпорядження нотаріуса про стягнення з боржника грошової заборгованості або витребування від нього майна, вчинений в межах окремого нотаріального провадження, на підставі підтвердження безспірності вимог кредитора, та який володіє силою виконавчого документа.

Аналіз доктрини нотаріального права підштовхує нас до тієї думки, що виконавчий напис, як правова категорія може постати перед нами одразу у декількох вимірах: як спосіб захисту порушеного цивільного права нотаріусом; як розпорядження нотаріуса про стягнення заборгованості чи витребування майна; як нотаріальний акт-документ, що має виконавчу силу та як окрема нотаріальна дія. Такий підхід, на наш погляд, дозволить відобразити багатогранність правової природи виконавчого напису та його специфіку.

Список літератури:

1. Сучкова Н. В. Исполнительная надпись нотариуса: методическое пособие. Москва: Статут, 2015. 240 с.

2. Грибанова О. Документи, що підтверджують безспірність заборгованості боржника та встановлюють прострочення виконання зобов'язання. *Нотаріат для вас*. 2011. № 10. С. 62–63.
3. Печений О. Науково-правовий висновок щодо вчинення нотаріусом виконавчого напису. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2008. № 1. С. 69.
4. Радзієвська Л. К., Пасічник С. Г. Нотаріат в Україні: навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 525 с.
5. Авдеєнко Н. И., Кабакова М. А. Нотариат в СССР: учеб. пособие. Ленинград: Изд-во Ленингр. ун-та, 1984. 143 с.
6. Теорія нотаріального процесу: наук.-практ. посібник / за заг. ред. С. Я. Фурси. Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2012. 920 с
7. Сміян Л. С., Нікітін Ю. В., Хоменко П. Г. Нотаріат в Україні / за ред. Ю. В. Нікітіна. Київ, 2008. 680 с.
8. Яроцький В. Л., Борисова В. І., Спасибо-Фатєєва І. В. та ін. Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб: монографія / за наук. ред. В. Л. Яроцького. Харків: Юрайт, 2013. 272 с.
9. Павин Д. В. Правовая природа исполнительной надписи нотариуса как исполнительного документа. *Российское право: образование, практика, наука*. 2009. № 8 (61). С. 58–61.
10. Зайцева Т. И. Совершение исполнительных надписей. *Бюллетень нотариальной практики*. 2003. № 5. С. 12–15.
11. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар: у 2 ч. / за заг. ред. Я. М. Шевченко. Київ, 2004. 896 с.
12. Вавженчук С. Я., Фулей Г. Проблеми цивільно-правового захисту прав шляхом вчинення виконавчого напису нотаріусом. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 3. С. 3–6
13. Воложанин В. П. Исполнительная надпись как средство правовой защиты. *Советская юстиция*. 1966. № 15. С. 15–16.
14. Безсмертна Н. Виконавчий напис як один із способів захисту суб'єктивних цивільних прав. *Вісник Київського Національного університету імені Т. Шевченка. Юридичні науки*. 2007. Вип. 74–76. С. 123–126.
15. Желіховська Ю. В. Виконавчий напис як засіб захисту цивільних прав нотаріусом. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2011. № 5. С. 157–160.
16. Чечот Д. М. Неисковые производства. Москва: Юрид. лит., 1973. 168 с.
17. Череватенко І. М. Критерії безспірності прав, що посвідчуються нотаріусом. *Юридична осінь 2014 року: зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів (Харків, 14 листоп. 2014 р.) / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, Рада молодих учених, Студент. наук. т-во, Юрид. клініка*. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2014. С. 196–199
18. Яременко А. Вчинення державними нотаріальними конторами деяких видів виконавчих написів. *Радянське право*. 1989. № 2. С. 48–51.
19. Бережна І. Г. Місце виконавчого напису в системі нотаріальної форми захисту цивільних прав та інтересів юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. *Європейські перспективи*. 2012. № 4. Ч. 2. С. 22–27.
20. Юдельсон К. С. Избранное: Советский нотариат. Проблема доказывания в советском гражданском процессе. Москва: Статут, 2005. 616 с.
21. Кац А. К., Юдельсон К. С. Научно-практический комментарий к Положению о государственном нотариате. Москва, 1970. 216 с.
22. Майданик Р. А. Виконавчий напис нотаріуса як спосіб захисту цивільних прав: теорія і практика застосування. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 8. С. 96–105.
23. Репин В. С. Исполнительная надпись. *Советская юстиция*. 1993. № 17. С. 21–22.

24. Исполнительные документы. Пособие по исполнительному производству для судебных приставов-исполнителей: учеб. пособие / отв. ред. И. В. Решетникова. Москва: Статут, 2000. 267 с.

25. Марданов Д. А. Исполнительная надпись нотариуса как исполнительный документ. *Нотариус*. 2006. № 2. С. 7–9.

References:

1. Suchkova, N.V. (2015). *Yspolnytelnaia nadpys notaryusa: metodycheskoe posobyе*. Moscow: Statut [in Ukrainian].
2. Hrybanova, O. (2011). Dokumenty, shcho pidtverdzhuiut bezspirnist zaborhovanosti borzhnyka ta vstanovliuiut prostrochennia vykonannia zobov'iazannia. *Notariat dlia vas*, 10, 62–63 [in Ukrainian].
3. Pechenyi, O. (2008). Naukovo-pravovyi vysnovok shchodo vchynennia notariusom vykonavchoho napysu. *Mala entsyklopediia notariusa*, 1, 69 [in Ukrainian].
4. Radziievska, L.K., Pasichnyk, S.H. (2000). *Notariat v Ukraini*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Avdeenko, N.I., Kabakova, M.A. (1984). *Notariat v SSSR*. Leningrad: Izd-vo Leningr. un-ta [in Russian].
6. *Teoriia notarialnoho protsesu*. S.Ia. Fursy (Ed.). (2012). Kyiv: Alerta; Tsentр uchbovoi literatury [in Ukrainian].
7. Smiian, L.S., Nikitin, Iu.V., Khomenko, P.H. (2008). *Notariat v Ukraini*. Iu.V. Nikitin (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].
8. Iarotskyi, V.L., Borysova, V.I., Spasybo-Fatieieva, I.V. et al. (2013). Pryvatnopravovi mekhanizmy zdiisnennia ta zakhystu sub'iektivnykh prav fizychnykh ta yurydychnykh osib. V.L. Yarotskoho (Ed.). Kharkiv: Yurait [in Ukrainian].
9. Pavin, D.V. (2009). Pravovaja priroda ispolnitel'noj nadpisi notariusa kak ispolnitel'nogo dokumenta. *Rossijskoe pravo: obrazovanie, praktika, nauka*, 8 (61), 58–61 [in Russian].
10. Zajceva, T.I. (2003). Sovershenie ispolnitel'nyh nadpisuj. *Bjulleten' notarial'noj praktiki*, 5, 12–15 [in Russian].
11. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: naukovo-praktychnyi komentar. Ia.M. Shevchenko (Ed.). (2004). (Parts 1–2). Kyiv [in Ukrainian].
12. Vavzhenchuk, S.Ia., Fulei, H. (2015). Problemy tsyvilno-pravovoho zakhystu prav shliakhom vchynennia vykonavchoho napysu notariusom. *Pidpriumnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 3, 3–6 [in Ukrainian].
13. Volozhanin, V.P. (1966). Ispolnitel'naja nadpis' kak sredstvo pravovoj zashhity. *Sovetskaja justicija*, 15, 15–16 [in Russian].
14. Bezsmertna, N. (2007). Vykonavchyi napys yak odyn iz sposobiv zakhystu sub'iektivnykh tsyvilnykh prav. *Visnyk Kyivskoho Natsionalnoho universytetu imeni T. Shevchenka. Yurydychni nauky*, issue 74–76, 123–126 [in Ukrainian].
15. Zhelikhovska, Iu.V. (2011). Vykonavchyi napys yak zasib zakhystu tsyvilnykh prav notariusom. *Mala entsyklopediia notariusa*, 5, 157–160 [in Ukrainian].
16. Chehot, D.M. (1973). *Neiskovyе proizvodstva*. Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
17. Cherevatenko, I.M. (2014). Kryterii bezspirnosti prav, shcho posvidchuiutsia notariusom. *Yurydychna osin 2014 roku: zb. tez dop. ta nauk. povidoml. uchasn. vseukr. nauk.-prakt. konf. molodykh uchenykh ta zdobuvachiv (Kharkiv, 14 lystop. 2014 r.)*. Kharkiv: NIuU im. Yaroslava Mudroho, 196–199 [in Ukrainian].
18. Iaremenko, A. (1989). Vchynennia derzhavnymy notarialnymy kontoramy deiakykh vydiv vykonavchykh napysiv. *Radianske pravo*, 2, 48–51 [in Ukrainian].
19. Berezhna, I.H. (2012). Mistse vykonavchoho napysu v systemi notarialnoi formy zakhystu tsyvilnykh prav ta interesiv yurydychnykh osib ta fizychnykh osib-pidpriumtsiv. *Yevropeiski perspektyvy*, 4, part 2, 22–27 [in Ukrainian].
20. Judel'son, K.S. (2005). *Izbrannoe: Sovetskij notariat. Problema dokazyvaniya v*

sovetskom grazhdanskom proces se. Moscow: Statut [in Russian].

21. Кас, А.К., Judel'son, К.S. (1970). Nauchno-prakticheskij kommentarij k Polozheniju o gosudarstvennom notariate. Moscow [in Russian].

22. Maidanyk, R.A. (2010). Vykonavchyi nadpys notariusа yak sposib zakhystu tsyvilnykh prav: teoriia i praktyka zastosuvannia. *Biuleten Ministerstva yustytsii Ukrainy*, 8, 96–105 [in Ukrainian].

23. Repin, V.S. (1993). Iсполnitel'naja nadpis'. *Sovetskaja justicija*, 17, 21–22 [in Russian].

24. Iсполnitel'nye dokumenty. Posobie po ispolnitel'nomu proizvodstvu dlja sudebnyh pristavov-ispolnitelej. I.V. Reshetnikova (Ed.). (2000). Moscow: Statut [in Russian].

25. Mardanov, D.A. (2006). Iсполnitel'naja nadpis' notariusа kak ispolnitel'nyj dokument. *Notarius*, 2, 7–9 [in Russian].

Серветник А. Г. Исполнительная надпись нотариуса: понятие и признаки.

Статья посвящена исследованию природы исполнительной надписи нотариуса как правовой категории. Раскрыты основные доктринальные подходы к определению понятия исполнительной надписи нотариуса. Определены фундаментальные признаки исполнительной надписи нотариуса, в результате чего предложен новый подход к определению понятия «исполнительная надпись нотариуса», который отражает многогранность обозначенной правовой категории.

Ключевые слова: исполнительная надпись нотариуса; защита гражданских прав нотариусом; бесспорность; нотариальный акт; исполнительный документ.

Servetnik A. G. Executive notarial inscription: the concept and signs.

The article is devoted to the study of the nature of the notarial order as a legal category. The basic doctrinal approaches to the definition of the notarial order are revealed. The basic features of the notarial order are defined, as a result of which a new approach to defining the notion of "notarial order" is proposed, which reflects the versatility of the defined legal category.

Key words: notarial order; protection of civil rights by notary; uncertainty; notarial deed; executive document.

Надійшла до редколегії 16.11.2017 р.